

15. 12. 2016

W PŁYNEŁO

L.dz.

Konfederacja Lewiatan

Od: Jakub Gibek <jakub.gibek@mos.gov.pl>
Wysłano: 14 grudnia 2016 16:32
Do: sekretarz; kusiak; biuro; inepan; zk; rada; ibngr; cpe; stesilesia org; biuro; Konfederacja Lewiatan; kig; biuro; sekretariat; sekretariat
Temat: konsultacje społeczne w związku z pracami nad stanowiskiem Rządu - Wdrażanie porozumienia paryskiego - Postępy na drodze do osiągnięcia celu redukcji emisji o co najmniej 40%
Załączniki: COM(2016) 707 PL.pdf

Szanowni Państwo,
uprzejmie informuję, że Ministerstwo Środowiska rozpoczęło prace nad stanowiskiem Rządu do opublikowanego przez Komisję Europejską „Sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady: Wdrażanie Porozumienia paryskiego - Postępy na drodze do osiągnięcia celu redukcji emisji o co najmniej 40%” (COM(2016) 707) (dokument w załączeniu). Z tego względu Ministerstwo zaprasza zainteresowane podmioty do przesyłania swoich stanowisk odnośnie do powyższego dokumentu w terminie do 23 grudnia 2016 r. na adres poczty elektronicznej jakub.gibek@mos.gov.pl.

Komunikat w tej sprawie zostanie wkrótce zamieszczony na stronie internetowej MŚ.
Z wyrazami szacunku,
Jakub Gibek

P. D. KULCZAK
du du

Bruksela, dnia 8.11.2016 r.
COM(2016) 707 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Wdrażanie porozumienia paryskiego - Postępy na drodze do osiągnięcia celu redukcji emisji o co najmniej 40 %

**(wymagane na mocy art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylającego decyzję nr 280/2004/WE)
{SWD(2016) 349 final}**

1.	Zarys ogólny.....	4
2.	Działanie na poziomie krajowym i międzynarodowym poprzez finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu	8
3.	Złagodzenie emisji w UE.....	12
4.	Przystosowanie się do zmiany klimatu	16
5.	Udział w międzynarodowej polityce przeciwdziałania zmianie klimatu.....	17
6.	Wymiana doświadczeń.....	18

Wykaz wykresów

Wykres 1: Postępy w osiągnięciu celów strategii „Europa 2020”	4
Wykres 2: Zmiany PKB (w ujęciu realnym), emisji gazów cieplarnianych i wskaźnika intensywności emisji w gospodarce (stosunek emisji do PKB), (1990 = 100)	5
Wykres 3 Szacowana (2015) i prognozowana (2020) względna różnica między emisjami a celami określonymi w decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego (jako % emisji w roku bazowym 2005). Wartości ujemne i dodatnie oznaczają odpowiednio przekroczenie i niepełne wykorzystanie	7
Wykres 4: Wykorzystanie dochodów ze sprzedaży na aukcji na potrzeby klimatu i energii w państwach członkowskich według sektora (średnia ważona UE) w 2015 r.	9
Wykres 5: Ocena <i>ex post</i> wpływu EU ETS, energii ze źródeł odnawialnych, opodatkowania i innych rodzajów polityki na emisję CO ₂ ze spalania	19

1. ZARYS OGÓLNY

1.1. Ratyfikacja porozumienia paryskiego

W dniu 4 października 2016 r. UE ratyfikowała porozumienie klimatyczne z Paryża, umożliwiając jego wejście w życie w dniu 4 listopada 2016 r. W dniu 5 października 2015 r. UE złożyła dokumenty ratyfikacyjne wraz z ośmioma państwami członkowskimi, które już ukończyły krajowe procedury ratyfikacji: Węgrami, Francją, Austrią, Malta, Niemcami, Portugalią, Polską i Słowacją. Grecja i Szwecja złożyły dokumenty ratyfikacyjne w późniejszym terminie – w październiku 2016 r. Pozostałe państwa członkowskie będą kontynuowały wewnętrzne procesy ratyfikacji w celu jak najszybszego złożenia swoich dokumentów ratyfikacyjnych.

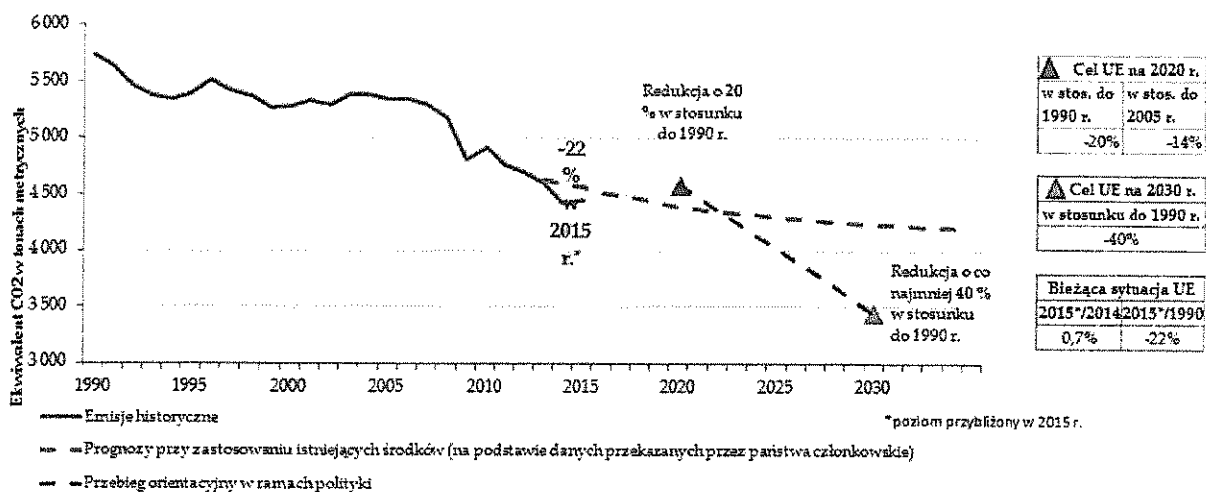
Porozumienie paryskie stanowi globalny przełom w mobilizowaniu wysiłków zbiorowych i przyspieszaniu transformacji populacji światowej w społeczność niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu. Komisja przedstawiła ocenę porozumienia paryskiego w marcu 2016 r. Na podstawie tego komunikatu europejscy przywódcy podkreślili zobowiązanie UE do redukcji emisji gazów cieplarnianych na poziomie krajowym oraz do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych i poprawy efektywności energetycznej zgodnie z ustaleniami z października 2014 r. Dostosowanie przepisów w celu wdrożenia tych ram pozostaje priorytetem dla UE.

Porozumienie paryskie zastąpi podejście przyjęte zgodnie z protokołem z Kioto z 1997 r., który zawiera zobowiązania obowiązujące do końca 2020 r. Drugi etap protokołu z Kioto służy jako pomost do osiągnięcia globalnego porozumienia w sprawie klimatu na okres po 2020 r. UE już uzyskuje rezultaty przepisów na okres do 2020 r. (decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego, unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania), a UE i jej państwa członkowskie są na dobrej drodze, aby wspólnie osiągnąć ich cel w odniesieniu do drugiego okresu rozliczeniowego protokołu z Kioto.

1.2. Postępy na drodze do osiągnięcia celu na 2030 r. przewidującego ograniczenie emisji o co najmniej 40 %

Jak widać na rysunku 1 poniżej, w 2015 r. poziom emisji gazów cieplarnianych w UE był o 22 % niższy od poziomu z 1990 r. Wraz z upływem czasu malał również odsetek emisji globalnych przypisywany UE. Według najnowszej dostępnej bazy danych EDGAR odsetek ten wyniósł 8,8 % w 2012 r.

Wykres 1: Postępy w osiągnięciu celów strategii „Europa 2020”

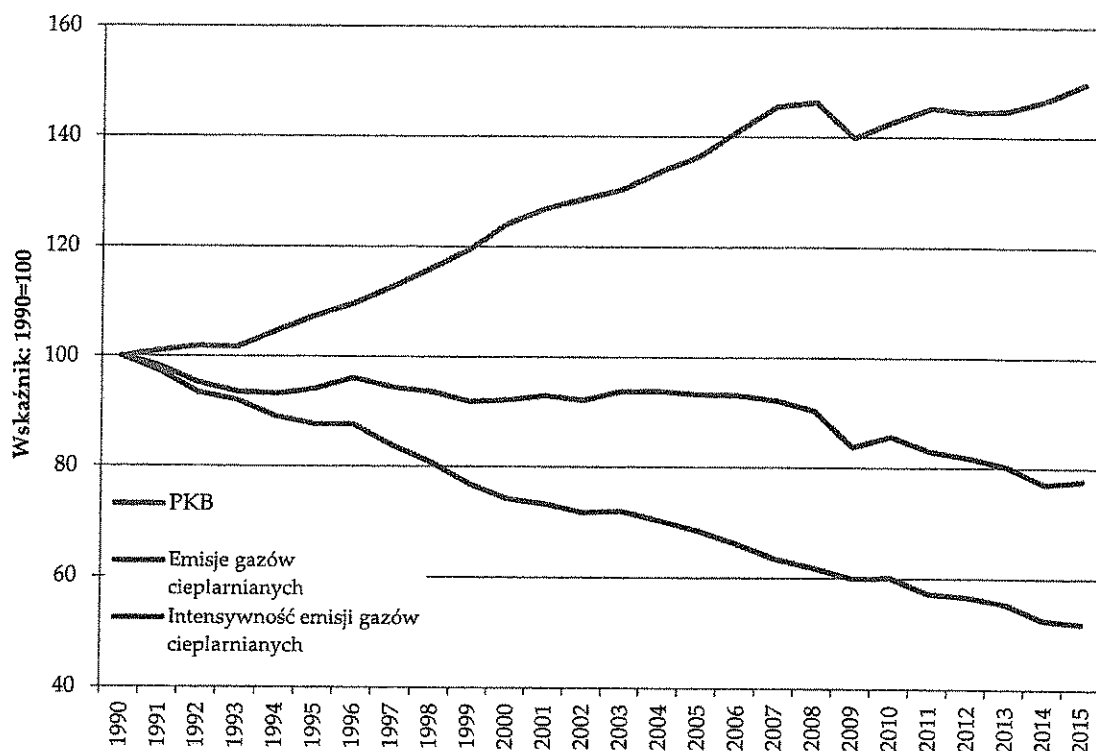

Emisje nieznacznie wzrosły (o 0,7 %) w 2015 r. po znacznym spadku – o 4 % – w 2014 r. Choć powszechnie uznaje się, że rok 2015 był najcieplejszy w historii na całym świecie, w Europie w 2015 r. było chłodniej niż w 2014 r., a liczba „stopniodni grzania” wzrosła o 4 %. Ponadto ceny paliw kopalnych, zwłaszcza gazu płynnego, również spadły w 2015 r., przyczyniając się do wzrostu zakupów w porównaniu z poziomem z 2014 r. W perspektywie średnio- i długoterminowej emisje wykazują jednak tendencję spadkową.

Według prognoz państw członkowskich opartych na istniejących środkach szacuje się, że w 2030 r. całkowite emisje w UE będą o 26 % niższe niż w 1990 r. Wprowadzana jest nowa polityka łagodzenia zmiany klimatu, aby osiągnąć uzgodniony w Paryżu cel UE polegający na redukcji do 2030 r. krajowych emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 40 % w stosunku do poziomu z 1990 r. W miarę wdrażania tej polityki poziom emisji w UE będzie odpowiadał przebiegowi zaznaczonemu na wykresie 1 kolorem zielonym. Opis przedmiotowych instrumentów ustawodawczych i o charakterze nieustawodawczym udostępniono w poniższych sekcjach.

UE nadal prowadzi skuteczne oddzielenie swojego wzrostu gospodarczego od emisji. W okresie 1990–2015 łączne PKB UE wzrosło o 50 %, natomiast łączna emisja (bez LULUCF, ale włącznie z międzynarodowym lotnictwem) zmalała o 22 %. W latach 1990–2015 w UE intensywność emisji gazów cieplarnianych w gospodarce, definiowana jako stosunek emisji do PKB, zmniejszyła się prawie o połowę.

Wykres 2: Zmiany PKB (w ujęciu realnym), emisji gazów cieplarnianych i wskaźnika intensywności emisji w gospodarce (stosunek emisji do PKB), (1990 = 100)

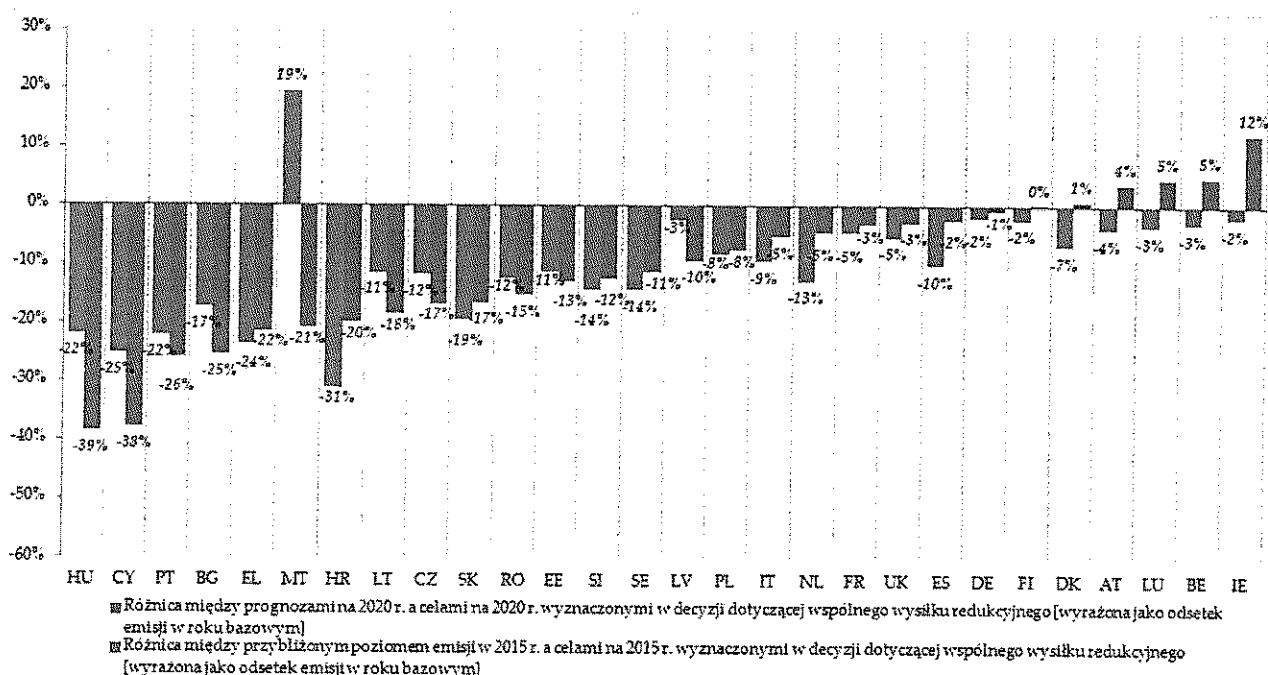
1.3. Postępy na drodze do osiągnięcia celów na rok 2020

Według prognoz dostarczonych w 2015 r. przez państwa członkowskie i opartych na istniejących środkach szacuje się, że w 2020 r. emisje będą o 24 % niższe niż w 1990 r. W ramach strategii „Europa 2020” UE zobowiązała się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r. o 20 % w porównaniu z poziomem z 1990 r. UE jest zatem na dobrej drodze do osiągnięcia tego celu na poziomie krajowym.

Unijny system handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) jest podstawą unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. Dotyczy on przede wszystkim sektorów przemysłu i energetyki. W latach 2005–2015 emisje objęte EU ETS, które stanowią nieco mniej niż połowę całkowitych emisji w UE, zmniejszyły się o 24 %. W tym okresie emisje nieobjęte EU ETS zmalały o 12 %. Szacuje się, że w 2015 r. emisje gazów cieplarnianych z instalacji objętych EU ETS uległy zmniejszeniu o niespełna 0,4 %. Potwierdza to tendencję spadkową panującą przez ostatnie pięć lat. Ponadto w wyniku wprowadzenia opóźnienia sprzedaży nadwyżka uprawnień do emisji, która narastała w systemie od 2009 r., znacznie zmalała – do około 1,78 mld uprawnień. Nadwyżka ta znajduje się zatem na najniższym poziomie od początku bieżącego okresu rozliczeniowego w 2013 r. W ramach opóźnienia sprzedaży przełożono sprzedaż aukcyjną 400 mln uprawnień w 2014 r., 300 mln w 2015 r. i 200 mln w 2016 r. Uprawnienia te zostaną przeniesione do rezerwy stabilności rynkowej, która zacznie działać od stycznia 2019 r. i rozwiąże problem obecnej nadwyżki uprawnień. Sprawozdanie na temat funkcjonowania rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla zostanie opublikowane jeszcze w tym roku.

Zgodnie z decyzją dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego państwa członkowskie muszą osiągnąć wiążące roczne cele redukcji emisji gazów cieplarnianych na lata 2013–2020 w sektorach nieobjętych systemem handlu emisjami, na przykład w budownictwie, transporcie, sektorze odpadów i rolnictwie. Według wykazu gazów cieplarnianych za lata 2013 i 2014 oraz przybliżonego wykazu za 2015 r. (zob. wykres 2) cele w odniesieniu do okresu trzech lat, tj. 2013–2015, osiągnęło 27 państw członkowskich. Jedynie emisje Malty przekroczyły cel ustalony dla każdego z tych trzech lat. Emisje Malty są w związku z tym wyższe niż pierwotnie szacowano w prognozach krajowych. Państwo to musi zatem skorzystać z zasad elastyczności w ramach decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego (na przykład w zakresie kupowania uprawnień od innych państw członkowskich) i może być również zmuszone do uaktualnienia swoich prognoz na 2020 r. na podstawie najnowszych danych dotyczących emisji.

Wykres 3: Szacowana (2015) i prognozowana (2020) względna różnica między emisjami a celami określonymi w decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego (jako % emisji w roku bazowym 2005). Wartości ujemne i dodatnie oznaczają odpowiednio przekroczenie i nieosiągnięcie celu.

Ponadto zgodnie z prognozami krajowymi opartymi na już wprowadzonych instrumentach polityki oczekuje się, że w 2020 r. większość państw członkowskich osiągnie swoje cele określone w decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego. Według własnych prognoz kilku państw członkowskich państwa te nadal powinny wprowadzić dodatkowe środki lub w 2020 r. skorzystać z mechanizmów elastyczności:

- oczekuje się, że w Irlandii emisje pozostaną na stałym poziomie do 2020 r., przy czym do tego czasu spodziewany jest znaczny wzrost emisji z transportu. W czerwcu 2016 r. w kontekście europejskiego semestru (rocznego cyklu koordynacji polityki makroekonomicznej, budżetowej i strukturalnej w UE) przywódcy UE zalecili Irlandii dalsze złagodzenie emisji poprzez większe inwestycje w transport publiczny;

- według najnowszych prognoz krajowych emisje w Luksemburgu przekroczą do 2020 r. cel krajowy o 5 %;
- należy się spodziewać, że również Belgia przekroczy o 5 % cel na 2020 r. Dalsze inwestycje w infrastrukturę transportową i moce wytwórcze w sektorze energii mogłyby jednak przyczynić się do redukcji emisji. Utrzymujące się preferencyjne traktowanie samochodów służbowych powoduje wzrost zanieczyszczenia, zagęszczenia ruchu i emisji gazów cieplarnianych;
- Według swoich prognoz Austria, Dania i Finlandia również mogą nie osiągnąć celów redukcji emisji do 2020 r., lecz przekroczą ten poziom o mniej niż 5 %. Jeżeli Austria i Finlandia wprowadzą planowane środki dodatkowe, może im się jednak nadal udać osiągnąć te cele.

1.4. Zgodność z celem określonym w protokole z Kioto odnośnie do pierwszego okresu rozliczeniowego oraz postępy w realizacji celu odnośnie do drugiego okresu rozliczeniowego

W dniu 2 sierpnia 2016 r. UNFCCC opublikowała sprawozdania końcowe stron protokołu z Kioto za pierwszy okres rozliczeniowy, który odpowiada okresowi 2008–2012. Zobowiązania na ten okres przyjęło 26 państw członkowskich i UE jako strona. Podczas pierwszego okresu rozliczeniowego emisje UE wynosiły 23,5 Gt ekwiwalentu dwutlenku węgla, natomiast łączny cel wynosił 26,7 Gt ekwiwalentu dwutlenku węgla. Cel ten został zatem osiągnięty z zachowaniem marginesu 12 %, jak wyjaśniono bardziej szczegółowo w tabeli 7 w dokumencie roboczym służb Komisji.

Na potrzeby zgodności UE jako całość wykorzystala 21,8 mld jednostek przyznanej emisji (AAU), 818 mln jednostek poświadczonej redukcji emisji (CER), 1,6 mln tymczasowych jednostek CER, 508 mln jednostek redukcji emisji (ERU) i 390 mln jednostek pochłaniania (RMU). UE przeniosła ponad 4 mld AAU, 1,5 mld CER i 1,7 mld ERU. Przeniesione jednostki można wykorzystać na potrzeby zgodności odnośnie do drugiego okresu rozliczeniowego zgodnie z zasadami określonymi w poprawce dauhańskiej do protokołu z Kioto. Przeniesionych AAU nie można jednak wykorzystać na potrzeby zgodności z celami określonymi w przepisach UE dotyczących klimatu i energii, a wykorzystanie CER i ERU jest ograniczone pod względem ilości i jakości.

W drugim okresie rozliczeniowym (lata 2013–2020) wszystkie 28 państw członkowskich wspólnie zobowiązało się do osiągnięcia celu wiążącego dla całej UE. Zgodnie z prognozami państw członkowskich UE i jej 28 państw członkowskich powinny osiągnąć ten cel z nadwyżką.

2. DZIAŁANIE NA POZIOMIE KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM POPRZEZ FINANSOWANIE DZIAŁAŃ W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ KLIMATU

2.1. Uruchamianie dochodu ze sprzedaży na aukcji uprawnień EU ETS

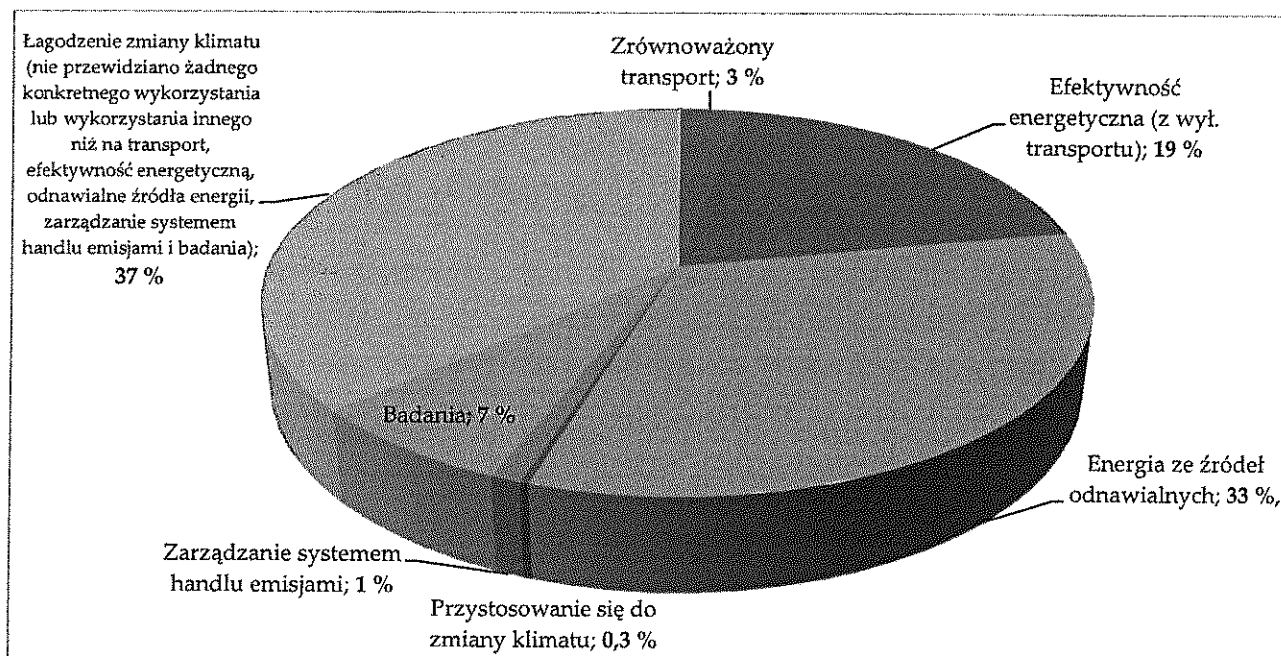
Wykorzystanie dochodów ze sprzedaży na aukcji przez państwa członkowskie

W 2015 r. sprzedaż na aukcji uprawnień systemu handlu emisjami przyniosła państwom członkowskim 4,9 mld EUR dochodu, z czego 98 % pochodziło z instalacji stałych, a 2 % z lotnictwa. Według informacji przekazanych Komisji państwa członkowskie wydały lub planowały wydać 77 % tych dochodów na cele związane z klimatem.

Jak widać na wykresie 4, dochody te wydano na podstawie priorytetów państw członkowskich. Na przykład Węgry postanowiły niedawno zainwestować część tych dochodów w elektromobilność.

Francja i Republika Czeska wydają większość dochodów na efektywność energetyczną. Priorytetem Hiszpanii nadal jest rozwój w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych. Więcej informacji na temat wykorzystania dochodów ze sprzedaży na aukcji można będzie znaleźć w następnym sprawozdaniu dotyczącym stanu unii energetycznej.

Wykres 4: Wykorzystanie dochodów ze sprzedaży na aukcji na potrzeby klimatu i energii w państwach członkowskich według sektora (średnia ważona UE) w 2015 r.

NER 300

Program NER300 jest jednym z największych na świecie programów finansowania projektów demonstracyjnych w dziedzinie innowacyjnych technologii niskoemisyjnych; jest on finansowany ze sprzedaży na aukcji 300 mln uprawnień systemu handlu emisjami. W ramach programu NER300 w 19 państwach członkowskich wybrano do finansowania 37 projektów związanych z energią ze źródeł odnawialnych oraz jeden projekt związany z wychwytywaniem i składowaniem dwutlenku węgla (CCS). Trzy z tych projektów już działają i produkują czystą energię. Łączna kwota przyznanego finansowania NER300 wynosi 2,1 mld EUR i oczekuje się, że zapewni ona dźwignię finansową dla dodatkowej kwoty 2,7 mld EUR inwestycji sektora prywatnego.

2.2. Uwzględnienie aspektu polityki przeciwdziałania zmianie klimatu w budżecie UE

Oczekuje się, że w latach 2014–2020 średnio co najmniej 20 % budżetu UE będą stanowiły wydatki związane z klimatem. Można się spodziewać, że kwota ta wyniesie około 200 mld EUR. Sytuacja różni się w zależności od instrumentu:

- europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne stanowią ponad 43 % budżetu UE. Do finansowania instrumentów polityki przeciwdziałania zmianie klimatu przyczynia się 28 umów o partnerstwie oraz ponad 530 programów dotyczących poszczególnych funduszy. Opracowano wspólną metodę, aby określić poziom wsparcia na rzecz celów związanych ze zmianą klimatu. Ponad 115 mld EUR zapewni wsparcie do celów związanych z działaniami w dziedzinie klimatu, co odpowiada około 25 % łącznych funduszy;

- wspólna polityka rolna (WPR). Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) stanowią łącznie 39 % budżetu UE. Od 1990 r. związane z rolnictwem emisje inne niż CO₂ zmniejszyły się w UE o 24 %. Do tego oddzielenia rolnictwa od emisji przyczyniło się wsparcie na rzecz rolnictwa przyjaznego dla klimatu udzielane w ramach WPR. Na przykład polityka rozwoju obszarów wiejskich w ramach WPR wspiera modernizację gospodarstw rolnych w celu obniżenia zużycia energii, wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności nakładów, a tym samym przyczynia się do redukcji emisji. Szacuje się, że w 2015 r. 13,6 mld EUR z budżetu WPR stanowiły wydatki związane z klimatem;
- program ramowy „Horyzont 2020”. Ten unijny program finansowania badań reprezentuje kwotę 79 mld EUR na lata 2014–2020 (co stanowi 7 % całkowitego budżetu UE). Oczekuje się, że co najmniej 35 % tych środków finansowych zostanie zainwestowane w projekty związane z klimatem. Najnowsze dane wykazują, że badania dotyczące wyzwań społecznych (tj. w dziedzinie energetyki, transportu lub żywności) niemal odpowiadają wspomnianemu celowi wyznaczonemu na 35 %. Oddolne elementy programu „Horyzont 2020” (tj. tematycznie otwarte zaproszenia do składania wniosków) pozostają jednak w tyle. Potrzebne zatem będą wyższy poziom ambicji i działania naprawcze, aby osiągnąć ustalony na poziomie 35 % cel w zakresie uwzględniania aspektu polityki przeciwdziałania zmianie klimatu.

Sektor przemysłu i organy europejskie ustanowiły także szereg partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) takich jak Społeczne i Prywatne Inicjatywy na Obszarach Wiejskich, aby poprawić efektywne gospodarowanie zasobami oraz osiągnąć redukcję emisji CO₂ w ramach procesów i budynków. Najnowsza analiza wykazuje, że te PPP zapewniają znaczne ograniczenie emisji CO₂ i zużycia energii.

Wyniki COP 21 i wymiar porozumienia paryskiego dotyczący innowacji są pomocne w likwidowaniu luk w nadchodzących programach prac obejmujących lata 2018–2020. Ponadto zintegrowany strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych jest pierwszym produktem badań naukowych i innowacji w ramach unii energetycznej stanowiącym nowy bodziec dla rozwoju i rozpowszechniania technologii niskoemisyjnych dzięki lepszej koordynacji i ustalaniu priorytetów. W planie tym kładziony jest nacisk na dziesięć kluczowych kierunków działania, które mają na celu określenie priorytetów badań naukowych i innowacji w ramach unii energetycznej na podstawie oceny potrzeb systemu energetycznego, ich znaczenia dla transformacji systemu energetycznego oraz potencjału w zakresie wzrostu i tworzenia miejsc pracy w UE. Działania te obejmują cały łańcuch innowacji, od badań podstawowych po wykorzystanie na rynku, pod względem zarówno finansowania, jak i ram regulacyjnych. W ramach tego planu proponowany jest także nowy produkt finansowy zwany „instrumentem na rzecz projektów energetycznych demo”, opracowany we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) i ukierunkowany na pierwsze w swoim rodzaju podejmowane na dużą skalę komercyjne projekty demonstracyjne;

- Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) stanowi gwarancję budżetową UE na kwotę 16 mld EUR, uzupełnioną kwotą 5 mld EUR przydzieloną z zasobów własnych

EBI. Fundusz ten służy wspieraniu inwestycji strategicznych w kluczowych obszarach, takich jak infrastruktura, edukacja, badania, innowacje i finansowanie ryzyka dla małych przedsiębiorstw. Jest w stanie zmobilizować poprzez dźwignię finansową 315 mld EUR. EFIS już finansował projekty demonstracyjne dotyczące energii ze źródeł odnawialnych, w tym w zakresie transportu, przemysłu i magazynowania energii związanych z energią ze źródeł odnawialnych. W dniu 16 września 2016 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie przedłużenia funduszu, aby w jeszcze większym stopniu skupiono się na innowacyjnych projektach w zakresie technologii niskoemisyjnych na lata 2018-2020. Wspomniany wniosek wzmacnia pojęcie „dodatkowości” w celu zapewnienia, aby wybierane były jedynie projekty, które w przypadku braku finansowania z EFIS nie zostałyby zrealizowane. Ze względu na znaczenie transgranicznych projektów (w tym usług) infrastrukturalnych dla jednolitego rynku, zostały one wymienione jako instrumenty zapewniające dodatkowość. Oczekuje się, że do 2020 r. wniosek przyczyni się ogółem do realizacji inwestycji o wartości co najmniej pół biliona euro. Komisja wezwała współprawodawców do rozważenia jej wniosku jako kwestii priorytetowej;

- podprogram LIFE na rzecz działania w dziedzinie klimatu, który w 2015 r. przyczynił się do wdrożenia i rozwoju polityki przeciwdziałania zmianie klimatu oraz prawodawstwa w tym zakresie poprzez dotacje na działania i instrumenty finansowe. W ramach tego podprogramu Komisja przyznała 56 mln EUR 40 projektom o europejskiej wartości dodanej pod względem łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej lub zarządzania i informacji w tej dziedzinie. Z dotacji na działalność dofinansowanie rządu 10 mln EUR otrzymało około 30 organizacji pozarządowych działających przede wszystkim na rzecz środowiska i klimatu. Poczyniono również postępy w odniesieniu do dwóch instrumentów finansowych. Zatwierdzono trzy operacje dotyczące instrumentu finansowania prywatnego na rzecz efektywności energetycznej (Hiszpania, Francja, Republika Czeska). W ramach mechanizmu finansowego na rzecz kapitału naturalnego przeprowadzono badanie *due diligence* dwóch operacji, które mogłyby zostać zatwierdzone jesienią 2016 r.;
- instrumenty działań zewnętrznych. Na potrzeby działań następczych w związku z porozumieniem paryskim oraz wspierania krajów rozwijających się i sąsiadujących w realizacji ich planów działania w dziedzinie klimatu kwestię klimatu uwzględniono również w budżetach pomocy UE.

2.3. Wspieranie krajów rozwijających się

Po zawarciu porozumienia paryskiego wsparcie dla krajów rozwijających się na rzecz realizacji ich ustalonych na szczeblu krajowym wkładów odgrywa ważną rolę w osiągnięciu transformacji do gospodarki niskoemisyjnej.

Podczas konferencji kopenhaskiej w sprawie zmiany klimatu w 2009 r. kraje rozwinięte zobowiązały się, że w ramach celu długoterminowego będą wspólnie gromadzić 100 mld USD rocznie od 2020 r. na istotne działania łagodzące i na potrzeby zapewnienia przejrzystości w realizacji. Te środki finansowe będą pochodziły z wielu różnych źródeł, w tym publicznych i prywatnych, dwustronnych i wielostronnych, oraz z alternatywnych źródeł finansowania. Na konferencji paryskiej w sprawie zmiany klimatu w 2015 r. kraje rozwinięte będące stronami zgodziły się kontynuować realizację celu

polegającego na wspólnym gromadzeniu środków do 2025 r. i określiły ilościowo nowy cel zbiorowy, wyznaczając jako jego dolny pułap kwotę 100 mld USD rocznie.

Te zobowiązania w wysokości 100 mld USD w znacznym stopniu przyczyniły się do zwiększenia finansowania działań w związku ze zmianą klimatu w kontekście współpracy na rzecz rozwoju i poprzez wielostronne banki rozwoju. UE i jej państwa członkowskie są największymi podmiotami udzielającymi oficjalnej pomocy rozwojowej krajom rozwijającym się, przeznaczając na ten cel 68 mld EUR w 2014 r. W 2015 r. UE, EBI i państwa członkowskie przeznaczyły 17,6 mld EUR na pomoc państwom rozwijającym się w walce ze zmianą klimatu.

3. ZŁAGODZENIE EMISJI W UE

W październiku 2014 r. przywódcy UE osiągnęli porozumienie w kwestii najistotniejszych elementów leżących u podstaw ram unijnej polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030. UE wyznaczyła wiążący cel redukcji do 2030 r. emisji w całej gospodarce o co najmniej 40 % w porównaniu z poziomem z 1990 r. Zobowiązanie to jest zgodne z racjonalną pod względem kosztów ścieżką osiągnięcia długoterminowych celów UE w zakresie klimatu. Stało się ono podstawą międzynarodowych zobowiązań podjętych przez Unię w porozumieniu paryskim w sprawie zmian klimatu i będzie realizowane wspólnie przez wszystkie państwa członkowskie.

Aby zacząć realizować to zobowiązanie, w lipcu 2015 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący reformy unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (zob. sekcja 3.1.). W lipcu 2016 r. Komisja przedstawiła środki służące uwzględnieniu innych głównych elementów gospodarki, które przyczynią się do działania w dziedzinie klimatu: sektorów budownictwa, transportu, odpadów, rolnictwa oraz użytkowania gruntów i leśnictwa (zob. sekcja 3.2).

Komisja przystąpiła również do realizacji inicjatyw przewidzianych w kontekście strategii ramowej na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu, aby uwzględnić energię ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczną, transport, badania i rozwój oraz aby rozwinąć zarządzanie unią energetyczną.

3.1. Przegląd EU ETS – 4. etap (2021–2030)

Rada i Parlament Europejski obecnie rozpatrują wniosek ustawodawczy Komisji z lipca 2015 r. dotyczący przeglądu EU ETS na potrzeby 4. etapu. Celem wniosku jest doprowadzenie do 2030 r. do obniżenia poziomu emisji w ramach EU ETS o 43 % w stosunku do poziomów z 2005 r.

3.2. Wnioski ustawodawcze dotyczące rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego oraz użytkowania gruntów w latach 2021–2030

W październiku 2014 r. przywódcy UE podjęli zobowiązanie polityczne mające na celu osiągnięcie do 2030 r. redukcji emisji z sektorów gospodarki nieobjętych EU ETS o 30 % w stosunku do poziomów z 2005 r. Uzgodnili również, że wszystkie sektory, w tym sektor użytkowania gruntów, powinny przyczynić się do realizacji zobowiązań UE wynikających z porozumienia klimatycznego z Paryża.

Obecna decyzja dotycząca wspólnego wysiłku redukcyjnego, która zobowiązuje państwa członkowskie do osiągnięcia wiążących rocznych celów w zakresie emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem handlu emisjami, z wyjątkiem sektora użytkowania gruntów, ma zastosowanie w okresie 2013-2020. W odpowiedzi na zobowiązanie polityczne z 2014 r. w dniu 20 lipca 2016 r. Komisja przedstawiła pakiet środków na lata 2021–2030, które mają na celu przyspieszenie przejścia

na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach gospodarki w Europie. W pierwszym wniosku ustawodawczym wyznaczono państwom członkowskim wiążące roczne cele na lata 2021–2030 w zakresie emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do sektorów nieobjętych EU ETS, w tym budownictwa, rolnictwa, gospodarowania odpadami, transportu i określonych rodzajów działalności przemysłowej.

Ustalenie krajowych celów redukcji emisji jest oparte na zasadach sprawiedliwości, solidarności, opłacalności i integralności środowiskowej. We wniosku uwzględniono fakt, że państwa członkowskie mają różne zdolności do podejmowania działań, poprzez zróżnicowanie celów na podstawie PKB na mieszkańca. Zapewnia to sprawiedliwość, ponieważ państwa członkowskie o wyższym dochodzie realizują bardziej ambitne cele niż państwa członkowskie o niższym dochodzie. Cele wyznaczone na 2030 r. dotyczą redukcji emisji o 0–40 % w porównaniu z poziomami z 2005 r.

Przywódcy UE uznali również, że podejście oparte wyłącznie na względnym PKB na mieszkańca doprowadziłoby do stosunkowo wysokich kosztów przestrzegania przepisów w przypadku niektórych państw członkowskich o wysokim dochodzie. Cele wyznaczone państwom członkowskim o wysokim dochodzie zostały zatem we wniosku skorygowane w celu odzwierciedlenia opłacalności. Zaproponowano również dwa nowe ściśle ograniczone instrumenty elastyczności – kwalifikujące się państwa członkowskie mogłyby uzyskać dostęp do uprawnień z EU ETS, a wszystkie państwa członkowskie mogłyby zwiększyć działania na rzecz ochrony klimatu w sektorach użytkowania gruntów, aby osiągnąć swoje wiążące cele.

Drugi wniosek ustawodawczy dotyczy emisji i pochłaniania CO₂ z rolniczego użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF). Określono w nim wiążące zobowiązanie dla każdego państwa członkowskiego oraz reguły rachunkowości na potrzeby ustalania zgodności. We wniosku wymaga się zapewnienia przez każde państwo członkowskie, aby rozliczane emisje gazów cieplarnianych z użytkowania gruntów były całkowicie równoważone pochłanianiem CO₂ z atmosfery poprzez działanie w tym sektorze. Na przykład, jeżeli państwo członkowskie wycina lasy (wylesianie), musi zrekompensować wynikające z tego emisje poprzez sadzenie nowych lasów (zalesianie), poprzez poprawę zrównoważonego zarządzania istniejącymi lasami, gruntami uprawnymi i użytkami zielonymi lub też poprzez dalsze redukcje emisji w innych sektorach w ramach wspólnego wysiłku redukcyjnego.

Wniosek Komisji oparty jest na starannym zachowaniu równowagi między zwiększeniem zachęt do wychwytywania dwutlenku węgla przez gleby i lasy a potrzebą zachowania integralności środowiskowej unijnych ram polityki w dziedzinie klimatu, aby zachęcać do zmniejszania emisji w budownictwie, transporcie i rolnictwie. Obejmuje on również możliwość handlowania przez państwa członkowskie kredytami sektora LULUCF.

Użytkowanie gruntów i leśnictwo obejmują użytkowanie gleb, drzew, roślin, biomasy i drewna. Sektor ten znajduje się w wyjątkowej sytuacji, jeżeli chodzi o przyczynienie się do skutecznej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu. Wynika to z tego, że sektor ten nie tylko emituje gazy cieplarniane, lecz także może pochłaniać CO₂ z atmosfery.

3.3. Sektor transportu drogowego

W lipcu 2016 r. Komisja przyjęła europejską strategię na rzecz mobilności niskoemisyjnej stanowiącą część pakietu środków służących przyspieszeniu przejścia na gospodarkę niskoemisyjną w Europie.

Transport odpowiada za prawie jedną czwartą emisji gazów cieplarnianych w Europie i jest główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza w miastach.

W strategii określono jasne cele: do połowy obecnego wieku emisje gazów cieplarnianych z sektora transportu muszą spaść do poziomu niższego o co najmniej 60 % od poziomu w 1990 r. i podlegać dalszemu konsekwentnemu ograniczaniu aż do poziomu zerowego. Emisje zanieczyszczeń powietrza pochodzące z transportu są szkodliwe dla zdrowia i muszą niezwłocznie zostać drastycznie zmniejszone. Stawienie czoła tym wyzwaniom będzie stanowiło okazję do modernizacji gospodarki europejskiej i wzmocni rynek wewnętrzny UE.

Strategia ta stanowi ramy działań, które Komisja planuje w nadchodzących latach. Skupiono się w niej przede wszystkim na transporcie drogowym, który odpowiada za ponad 70 % emisji z transportu i w znacznej mierze za zanieczyszczenie powietrza. Działania te dotyczą trzech kluczowych obszarów: (i) poprawy efektywności systemu transportowego; (ii) niskoemisyjnych alternatywnych źródeł energii na potrzeby transportu; oraz (iii) pojazdów niskoemisyjnych i bezemisyjnych. Ponadto transformację tę wspierać będą sprzyjające jej czynniki horyzontalne, takie jak strategia unii energetycznej, polityka w zakresie badań naukowych i innowacji, polityka przemysłowa i inwestycyjna, strategię jednolitego rynku cyfrowego i program na rzecz umiejętności.

3.4. System monitorowania, raportowania i weryfikacji dotyczący żeglugi UE

UE wspierała globalne podejście do ograniczania emisji pochodzących z żeglugi międzynarodowej, która stanowi duże i rozrastające się źródło emisji. W kwietniu 2015 r. UE przyjęła rozporządzenie ustanawiające obejmujący całą UE system monitorowania, raportowania i weryfikacji dotyczący żeglugi jako pierwszy krok w ramach strategii UE w kierunku ograniczenia emisji w tym sektorze. W myśl wspomnianego rozporządzenia duże statki o pojemności powyżej 5 000 ton brutto korzystające z portów UE po dniu 1 stycznia 2018 r. mają obowiązek monitorować swoje roczne zweryfikowane emisje CO₂ oraz inne dane związane z energią, a następnie zgłaszać te informacje.

System monitorowania, raportowania i weryfikacji UE dotyczący emisji pochodzących z żeglugi służy wspieraniu tworzenia systemu międzynarodowego w sektorze żeglugi. W Międzynarodowej Organizacji Morskiej trwają dyskusje dotyczące tej kwestii. System monitorowania, raportowania i weryfikacji żeglugi UE stworzy również nowe możliwości w zakresie uzgodnienia standardów efektywności w odniesieniu do istniejących statków. W przepisach UE dotyczących systemu monitorowania, raportowania i weryfikacji wymaga się, aby Komisja dokonała oceny systemu światowego, gdy zostanie on już przyjęty, z myślą o dostosowaniu do niego w razie potrzeby systemu unijnego.

3.5. Wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla

W sprawozdaniach składanych Komisji z wdrożenia dyrektywy w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla państwa członkowskie stwierdziły, że pomimo braku pozytywnej oceny wykonalności technicznej i ekonomicznej doposażenia w instalacje CCS, nowo budowane elektrownie na ogół spełniają wymogi prawne z nadwyżką i rezerwują grunty na potrzeby ewentualnego takiego doposażenia, na wypadek gdyby w przyszłości warunki uległy zmianie. Więcej informacji można będzie znaleźć w drugim sprawozdaniu Komisji z wdrożenia dyrektywy w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla, które zgodnie z planem zostanie opublikowane jeszcze w tym roku. Sprawozdanie będzie również zawierało przegląd najnowszych osiągnięć związanych z

przygotowaniem składowisk, poszukiwaniem i zezwoleniami, pozwoleniami na prowadzenie działalności dla dużych elektrowni, krajowymi planami rozwoju infrastruktury na potrzeby składowania i transportu CO₂ oraz projektami badawczymi istotnymi dla dyrektywy.

3.6. Fluorowane gazy cieplarniane

Nowe rozporządzenie europejskie w sprawie kontroli gazów z fluorowanych gazów cieplarnianych stosuje się od dnia 1 stycznia 2015 r. W jego ramach wzmacnia się istniejące środki (tj. środek ograniczający rozprzestrzenianie się gazów dzięki wykrywaniu nieszczelności, instalację sprzętu przez wyszkolonych pracowników, odzyskiwanie wykorzystanych gazów itp.) i wprowadza się stopniowe wycofywanie wodorofluorowęglowodorów, co ograniczy całkowitą ilość emisji fluorowanych gazów cieplarnianych w UE o dwie trzecie do 2030 r. w stosunku do poziomów z 2014 r. W 2016 r. uprawnienia niezbędne do legalnego wprowadzania wodorofluorowęglowodorów na rynek UE zostały zmniejszone do 93 % poziomów z 2015 r. W ramach rozporządzenia w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych zakazuje się również w pewnych okolicznościach wprowadzania tych gazów na rynek, jeżeli dostępne są produkty alternatywne. Na przykład od dnia 1 stycznia 2016 r. wszedł w życie zakaz dotyczący sprzętu przeciwpożarowego zawierającego HFC-23.

3.7. Zarządzanie

Strategia ramowa unii energetycznej przyjęta przez szefów państw UE w lutym 2015 r. zapewni Europie bezpieczną, tanią i przyjazną dla klimatu energię. Będzie to wymagało znacznych inwestycji w produkcję energii, sieci i efektywność energetyczną, szacowanych na około 200 mld EUR rocznie w ciągu następnej dekady. Cele tej strategii można osiągnąć tylko wtedy, gdy polityka krajowa poszczególnych państw członkowskich będzie spójna z polityką innych państw członkowskich oraz gdy polityka krajowa będzie uzupełnieniem przepisów UE dotyczących energii i klimatu.

Z tych powodów przywódcy UE uzgodnili, że na poziomie UE zostanie opracowany wiarygodny i przejrzysty system zarządzania bez zbędnego obciążenia administracyjnego. Ponadto określono, że w tym systemie zarządzania uwzględnione zostanie planowanie strategiczne oraz sprawozdawczość w zakresie realizacji polityki przeciwdziałania zmianie klimatu i polityki energetycznej. Przed końcem 2016 r. Komisja przedstawi wniosek dotyczący uproszczenia istniejących obowiązków w zakresie planowania, sprawozdawczości i monitorowania, jak również dotyczący procesu zarządzania unią energetyczną. Przewiduje się, że od 2021 r. sprawozdanie z wdrażania porozumienia paryskiego będzie stanowiło część regularnego sprawozdania monitorującego Komisji, zgodnie z przyszłym wnioskiem dotyczącym rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną.

3.8. Inicjatywy na rzecz rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla oraz Partnerstwo na rzecz gotowości rynkowej

UE w dalszym ciągu wspiera wdrażanie instrumentów rynkowych takich jak system handlu emisjami jako kluczowych narzędzi promujących opłacalną redukcję emisji krajowych. Osiąga się to poprzez dwustronne wsparcie techniczne i wymianę, głównie w Chinach i Korei Południowej, ale również poprzez inicjatywy wielostronne podejmowane przez Bank Światowy takie jak Partnerstwo na rzecz gotowości rynkowej, którego UE jest głównym uczestnikiem. W tym roku nastąpiło rozszerzenie wsparcia dwustronnego dla Chin oraz zmiana ukierunkowania finansowania w ramach Partnerstwa na rzecz gotowości rynkowej na wsparcie dotyczące przeprowadzania uprzedniej analizy polityki ustalania cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, co ma na celu wspieranie realizacji zobowiązań

wynikających z porozumienia paryskiego. Nacisk na działania krajowe pozostaje głównym celem zaangażowania międzynarodowego na rynkach.

4. PRZYSTOSOWANIE SIĘ DO ZMIANY KLIMATU

Celem strategii UE z 2013 r. dotyczącej przystosowania się do zmiany klimatu jest przygotowanie UE na obecne i przyszłe skutki zmiany klimatu. W ramach tej strategii w UE promuje się działania w zakresie przystosowania, zapewniając, aby kwestie dotyczące przystosowania były uwzględniane we wszystkich stosownych politykach UE, oraz gwarantując większą koordynację, spójność i wymianę informacji między państwami członkowskimi. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące wdrażania strategii przystosowania się do zmiany klimatu i przeprowadzi ocenę tego wdrożenia.

Ogólne tendencje obejmują następujące kwestie:

- wiele państw członkowskich uwzględnia planowanie przystosowania się do zmiany klimatu oraz określa zagrożenia i podatności związane ze zmianą klimatu. 21 państw członkowskich przyjęło krajowe strategie w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, a większość pozostałych państw członkowskich jest w trakcie ich przygotowywania. Większość państw członkowskich musi jednak jeszcze określić i wdrożyć plany działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu;
- najczęściej wskazywanymi sektorami w kontekście uwzględniania aspektu przystosowania się do zmiany klimatu są gospodarka wodna i zasoby wodne, lasy i leśnictwo, rolnictwo, różnorodność biologiczna i ekosystemy oraz zdrowie ludzi. Jak wspomniano w globalnej strategii w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa przedstawionej Radzie Europejskiej latem tego roku, zmiana klimatu prowadzi do nasilenia sytuacji konfliktowych w UE;
- mniej niż połowa państw członkowskich wprowadza przystosowanie się do zmiany klimatu w kluczowych sektorach;
- w większości państw członkowskich opracowanie i wdrażanie systemów monitorowania i oceny pozostaje na początkowych etapach;
- zintensyfikowano działania na poziomie miast i politykę miejską w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. W ramach nowego Porozumienia Burmistrzów przystosowanie się do zmiany klimatu połączono z działaniami łagodzącymi zmianę klimatu, tworząc europejską inicjatywę obejmującą prawie 7 000 miast na całym świecie. Wsparto politykę przeciwdziałania zmianie klimatu w miastach dzięki uznaniu w porozumieniu paryskim miast za kluczowe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki.

5. UDZIAŁ W MIĘDZYNARODOWEJ POLITYCE PRZECIWDZIAŁANIA ZMIANIE KLIMATU

5.1. Lotnictwo

Polityka w dziedzinie lotnictwa

UE popierała rozwój globalnego środka dotyczącego ograniczenia emisji CO₂ z lotnictwa międzynarodowego i była zaangażowana w ten proces. Od czasu zawarcia podczas 38. Zgromadzenia ICAO w 2013 r. porozumienia w sprawie opracowania globalnego środka rynkowego ICAO wraz z jej państwami członkowskimi aktywnie pracowała nad projektem takiego środka. ICAO wybrała program kompensacji emisji CO₂ w celu ustabilizowania emisji z lotnictwa międzynarodowego na poziomie z 2020 r. Uchwałę w sprawie wdrażania tego środka od 2020 r. przyjęto podczas 39. Zgromadzenia ICAO na początku października 2016 r. Na podstawie poziomu uczestnictwa w pierwszym dobrowolnym etapie programu, trwającym do 2027 r. wskaźnik pokrycia emisji wynosi około 80 % poziomu niezbędnego do osiągnięcia neutralności emisyjnej od 2020 r. Ten pierwszy etap będzie musiał być uzupełniony innymi kluczowymi elementami systemu, w szczególności przepisami dotyczącymi monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji oraz kryteriami kwalifikowalności w odniesieniu do jednostek emisji, a także ustanowieniem rejestru. Są to kluczowe elementy pod względem skuteczności i integralności; aby program rozpoczął działanie zgodnie z planem, konieczne będzie wdrożenie przed 2020 r. wszystkich tych elementów.

Po podjęciu przez Zgromadzenie decyzji w sprawie globalnego środka rynkowego dotyczącego lotnictwa Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat wyników w ramach Zgromadzenia oraz w razie potrzeby przedstawi wniosek w sprawie przeglądu zakresu EU ETS w odniesieniu do lotnictwa.

Ogólny wpływ lotnictwa na zmianę klimatu

Łączne zgłoszone emisje z lotnictwa stanowiły około 3,6 % całkowitej emisji gazów cieplarnianych w UE w 2015 r. Większość tych emisji pochodzi z lotów międzynarodowych. Chociaż średnia ilość paliwa spalonego na przebyty pasażerokilometr zmalała o 19 % w latach 2005–2014, w tym samym okresie emisje CO₂ wzrosły o 5 %.

Do zmiany klimatu przyczyniają się także emisje tlenków azotu (NO_x), aerozoli i prekursorów aerozoli (sadzy i siarczanu) oraz większe zachmurzenia. W unijnym sprawozdaniu „Trasa 2050” zwrócono uwagę na takie czynniki inne niż CO₂ i wezwano do redukcji do 2050 r. emisji NO_x o 90 % w stosunku do poziomów z 2000 r. W ostatnich latach podejmowano działania mające na celu ocenienie wpływu czynników innych niż CO₂ na zmianę klimatu. W ramach badania o nazwie „QUANTIFY”, które zostało częściowo sfinansowane z unijnego programu finansowania badań, podjęto próbę oszacowania ogólnego wpływu lotnictwa. Stwierdzono w nim, że w 2005 r. lotnictwo odpowiadało za około 3,5 % całkowitego antropogenicznego wymuszania klimatycznego (tj. zmiany w bilansie energetycznym Ziemi wskutek działalności gospodarczej człowieka).

5.2. Stopniowe zmniejszanie emisji wodorofluorowęglowodorów na mocy protokołu montrealskiego

UE prowadziła aktywne działania w ramach negocjacji w sprawie określonego w protokole montrealским ambitnego globalnego celu dotyczącego ograniczenia globalnej produkcji i wykorzystania wodorofluorowęglowodorów. Nauka dowodzi, że znaczne ograniczenie emisji wodorofluorowęglowodorów mogłoby zapobiec globalnemu ociepleniu o 0,5 °C do końca stulecia. Wejście w życie rozporządzenia UE w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych w 2015 r. oraz zmieniony wniosek UE przedłożony w 2015 r. przyczyniły się do osiągnięcia konsensusu w sprawie

zmian z Kigali, które zostały przyjęte w dniu 15 października 2016 r.; stanowi to istotny krok w kierunku wdrożenia porozumienia paryskiego.

W celu ułatwienia wczesnego działania w odniesieniu do wodorofluorowęglowodorów w państwach Ameryki Łacińskiej i Karaibów, Afryki, Azji Południowo-Wschodniej i Pacyfiku, Komisja Europejska w dalszym ciągu zapewnia wsparcie finansowe ukierunkowane na określone projekty realizowane w tych regionach.

6. WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

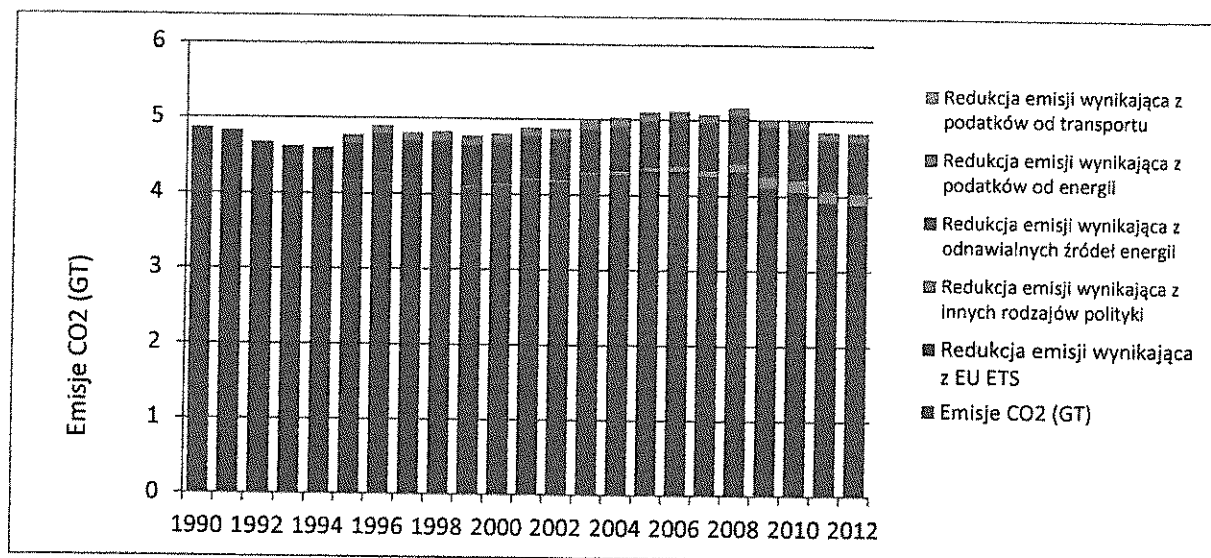
Komisja Europejska regularnie przeprowadza ocenę *ex post* instrumentów polityki przeciwdziałania zmianie klimatu, aby lepiej zrozumieć główne czynniki przyczyniające się do redukcji emisji oraz aby określić ilościowo wpływ tych instrumentów na emisje. Pierwsze badanie oparte na analizie rozkładu wykazuje, że redukcje emisji obserwowane od 1990 r. i postępy pod względem zmniejszania intensywności emisji w gospodarce (zob. wykres 2) wynikały głównie z rozwoju technologii i innowacji. Względne przejście między sektorami gospodarki, w tym z przemysłu na usługi, miało średnio wpływ marginalny w całej UE. Oddzielenie widoczne na wykresie 2 wynika zatem przede wszystkim z rozwoju technologicznego, który umożliwia zwiększenie PKB przy mniejszych emisjach gazów cieplarnianych.

W 2016 r. opracowano dwa modele ekonometryczne, aby pokazać, jak instrumenty polityki przeciwdziałania zmianie klimatu przyczyniają się do redukcji emisji. Ze względu na ograniczenia stosowanej metodyki można było przeanalizować jedynie emisje CO₂ z procesów spalania w latach 1990–2012. Pierwszy model zapewnia ilościowe oszacowanie wpływu EU ETS na emisje. Drugi model, oparty na innym podejściu, służy ilościowemu określeniu wpływu na emisje instrumentów polityki krajowej, w tym podatków od energii i transportu oraz polityki w zakresie energii ze źródeł odnawialnych.

Celem wykresu 5 jest uproszczone przedstawienie wyników powyższej analizy obejmującej lata 1990–2012. Na wspomnianym wykresie redukcja emisji wynikająca z systemu handlu emisjami oznaczona jest kolorem czerwonym. Przedstawiono również redukcję emisji wynikającą z podatków od energii i transportu oraz z polityki w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Zestawiono je z faktycznymi emisjami, przedstawionymi w dolnej części kolorem niebieskim. Wartość całkowita oznacza emisje, do których doszłoby w przypadku braku tych rodzajów polityki.

Ze względu na uproszczenie metodologiczne zakłada się na wykresie, że system handlu emisjami nie miał wpływu na wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych ani na inne rodzaje polityki. Bardziej szczegółowy opis metodyki i jej ograniczeń znajduje się na stronie internetowej DG. ds. Działań w dziedzinie Klimatu.

Wykres 5: Ocena *ex post* wpływu EU ETS, energii ze źródeł odnawialnych, opodatkowania i innych rodzajów polityki na emisję CO₂ ze spalania

Na wykresie 5 powyżej pokazano, że bez wyżej wymienionych rodzajów polityki przeciwdziałania zmianie klimatu w 2012 r. emisje CO₂ byłyby o 30 % wyższe od odnotowanych. Ponadto oczywiste jest, że rozwój w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych jest decydującym czynnikiem w redukcji emisji, jak również że opodatkowanie i system handlu emisjami również mają wpływ na emisje. Z tych ocen *ex post* wynika, że polityka przeciwdziałania zmianie klimatu jest skuteczna, ponieważ redukuje emisje i stymuluje korzystanie z czystych technologii.

W lipcu 2016 r. Komisja opublikowała również ocenę wdrożenia decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego do 2015 r. W ocenie tej stwierdzono, że chociaż decyzja ta nadal znajduje się na wczesnym etapie wdrożenia, zobowiązania wynikające z tej decyzji przyczyniły się do pobudzenia nowej polityki krajowej mającej na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych. Decyzja ta doprowadziła także do poprawy koordynacji między organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi. Istotną rolę odegrały również rodzaje polityki, które stanowiły część pakietu klimatyczno-energetycznego na okres do 2020 r., w szczególności w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych.